

Arnau Bataller: «Per escriure bandes sonores, has de tenir clar que estàs al servei de la història»

Parlem amb el guanyador del Premi Gaudí 2022 a millor música original per la seva composició al film 'Mediterráneo'

Arnau Bataller | Arxiu

El músic d'Alzira **Arnau Bataller** fa diversos anys que posa la seva música al servei de tota mena d'audiovisuals. En tres ocasions, Bataller havia estat nominat com a finalista als Premis Gaudí: el 2011 per *Herois*, el 2015 per *REC4: Apocalipsi* i el 2017 per *The Chosen*. En l'edició dels guardons d'enguany, celebrats el passat diumenge, va aconseguir la seva primera estatueta per la seva composició al film de Marcel Barrena, *Mediterráneo*. Parlem amb ell sobre aquesta darrera obra i el seu motor de creació.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=ec30QOnDHBA>

Felicitats pel guardó! Te l'esperaves?

Era la quarta vegada que estava nominat als Premis Gaudí i, malgrat que no havia guanyat en les anteriors nominacions, pensava aquest any que tenia més números de guanyar. El fet que la pel·lícula haja funcionat molt bé i que la música estigui ben feta em feia tenir esperances. En canvi, als Premis Goya vaig anar molt tranquil perquè pensava que tenia poques probabilitats de

guanyar, ja que hi havia altres films que havien funcionat millor.

Quan i com vas rebre l'encàrrec?

Va ser arran d'una trucada de l'Adrià Monés, que és un productor amb qui ja havia treballat. Em va comentar que estaven rodant aquesta pel·lícula i, per casualitat, al col·legi dels meus fills ja havien fet feina amb Open Arms i havien tractat la problemàtica dels refugiats. També vaig tenir un parell de converses amb en Marcel Barrena (director) sobre la seua visió i com volia explicar aquesta història. Em va afirmar que tenia molt clara la direcció, però que em deixava molt espai per crear, és a dir, que no hi havia un tipus de música pensat sinó que el que ell tenia pensat era la funció de la música.

Com vas afrontar escriure la banda sonora d'uns esdeveniments reals tan tràgics?

Primer de tot, amb molt de respecte. A diferència d'una altra pel·lícula, en què tu estàs contant una ficció, aquí això ha passat, està passant i, per desgràcia, continuarà passant. Per tant, has de tenir clar que estàs al servei de la història i, en cap moment, el que tu estàs fent és més important. Això implica tenir molta cura a l'hora de plantejar com vols treballar. La música no podia ser més protagonista que els refugiats i els seus drames i havíem de ser molt curosos amb aquesta premissa. Per altra banda, tampoc volíem que es notara molt les aparicions de la música. En una pel·lícula com aquesta, si no tens cura, es nota l'entrada i llavors es crea un accent que trenca una mica la naturalitat que volia aconseguir. Així que vam treballar molt a partir de quins sons podia sortir la música, tenint en compte que la proposta fos interessant. Aquí, és on vaig començar a preguntar-me la formació i al final em vaig acabar decantant per un octet de corda, amb alguns instruments de **Xavi Lozano**, instruments de percussió i instruments de música electrònica interpretats per mi.

Per què et vas decantar per un octet de corda?

Doncs per diverses raons, la veritat. Primer perquè dona molt de joc; te'l pots portar cap a una part molt freda i visceral o cap a un racó més líric i dramàtic. Crec que és un so que, utilitzat en aquest format, encaixa molt bé amb la pel·lícula. Un altre motiu és jugar amb el contrapunt al quartet de corda, que representa la formació per excel·lència de la tradició clàssica europea. L'últim motiu també és la voluntat de mesclar tot això amb l'electrònica perquè li dona una altra sonoritat totalment diferent i es complementen molt bé. En definitiva, hem buscat no definir d'una manera clara ni un lloc, ni una cultura, ni un punt de vista molt concret a través de la música.

També incorporeu diversos instruments més mundans, com instruments reciclats de plàstic o una tanca reconvertida a flauta...

Des del principi, a la pel·lícula hi pots veure que els refugiats fan servir qualsevol cosa que troben com a salvavides, com ara botelles de plàstic, pedres, fustes o algun objecte de metall. Per això vam decidir utilitzar materials d'aquest tipus. Fins i tot, alguns instruments de percussió els vam fer a partir d'una cadira metàl·lica de l'Ikea. Pel que fa a la tanca d'en **Xavi**, ja la coneixia amb anterioritat: té un so molt dolç que fusionava molt bé amb l'electrònica, i com a element simbòlic em pareixia molt interessant, malgrat que l'espectador no ho sap quan ho escolta.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=oQvbjr4Bgw>

Vas escriure la banda sonora abans del rodatge o després?

Vaig començar a compondre amb imatges. La primera vegada que em van contactar encara no tenien acabat el muntatge, però quan el van tenir tancat, ja vaig començar a treballar. En aquest sentit, tot el procés ha estat molt gratificant, ja que aquesta pel·lícula ha tingut temps per a ser treballada i això fa que ho puguis afrontar amb més tranquil·litat i pensant que et pots equivocar perquè estàs experimentant. En canvi, moltes altres vegades, amb les presses amb què funciona el cine, no tens temps per equivocar-te. Treballar d'aquesta manera és la forma ideal, perquè ja tens la imatge i ja pots veure el ritme de muntatge, pots veure la fotografia i com funcionen els personatges.

Entenc que això t'ha permès jugar de forma més còmoda amb què la música no entrés i sortís de cop, no?

Sí i, de fet, hi ha altres coses derivades de la imatge. El fragment inicial, que té una música molt rítmica i va apareixent a poc a poc, ho agafe de la idea d'estar baix de l'aigua i després pujar cap a la superfície. Comença amb un so molt filtrat i, de mica en mica, es va obrint aquest efecte del filtre i sembla que t'estigues apropant cap a la superfície. I una altra idea que agafe de les imatges són les ones del mar. En cap moment hi ha grans salts ni grans intervals i, alhora, també he buscat començar amb molt poca música i que vaja creixent fins al punt climàtic de la pel·lícula. En aquest moment culminant, la música sí que pren protagonisme, però com que ja l'has anat escoltant de forma progressiva, ho acabes integrant com un element més. És un recurs molt efectiu, però que no apareix forçat. Totes aquestes idees parteixen de la idea de les ones i com s'apropen de mica en mica fins que t'hi trobes damunt d'elles.